

مقدمه

نفت به عنوان یکی از مهمترین انواع انرژی از جایگاه و اهمیت ویژه‌ای در اقتصاد کشور برخوردار می‌باشد.

اولین چاه نفتی در سال ۱۲۷۸ شمسی (۱۹۰۸ میلادی)، در مسجد سلیمان حفر شد و از همین زمان بود که فعالیت صنعت نفت در ایران آغاز شد و آمارهای مربوط به آن نیز از زمان مذکور گردآوری شده است.

پس از ملی شدن صنعت نفت در اسفند ۱۳۲۹ (۱۹۵۵ میلادی)، شرکت ملی نفت ایران آمارهای وسیع‌تری را منتشر کرده است.

در چند دهه اخیر پس از آغاز فعالیت صنعت نفت، سازمان آن نیز همگام با تأسیسات فنی و عملیاتی گسترش یافت و امروزه در قالب تشکیلاتی عظیم با نام وزارت نفت هدایت کلیه عملیات مربوط به صنعت نفت کشور را در بخش‌های نفت، گاز و پتروشیمی بر عهده دارد. علاوه بر نفت، ایران با دارا بودن بیش از بیست

هزار میلیارد فوت مکعب گاز قابل استحصال در ذخایر ثبت‌شده، بین کشورهای دارای گاز جهان در مقام دوم قرار دارد. این میزان ۱۵ درصد ذخایر گاز جهان و ۳۸/۵ درصد ذخایر گاز کشورهای عضو اوپک را شامل می‌شود. آمار و اطلاعات ارائه شده در این فصل، از شرکت ملی فرآورده‌های نفتی استان و شرکت گاز استان آذربایجان غربی دریافت گردیده است.

تعاریف مفاهیم

نفت خام: نفت خام آمیزه‌ای پیچیده از ترکیبات هیدروکربوری است که از مخازن طبیعی نفت در زیرزمین، در بعضی از نقاط دنیا استخراج می‌شود. نفت خام به طور عمده، متشکل از ترکیبات اشباع و غیراشباع هیدروکربورهای آلیفاتیک و بعضاً آروماتیک می‌باشد. بجز هیدروژن و کربن که دو عنصر اصلی تشکیل دهنده‌ی نفت خام به شمار می‌روند، عناصر دیگری مانند ازت، اکسیژن، گوگرد و فلزهایی چون نیکل، سدیم، وانادیم و آهن به مقدار کم در آن وجود

سوخت جت: به عنوان سوخت موتورهای جت جنگی و مسافری به کار می‌رود که بر حسب میزان امتزاج نفت سفید مرغوب با سایر فرآورده‌های نفتی سبک(نفتا)، به صورت انواع مختلف تولید می‌شود و با اضافه کردن مواد افزودنی به منظور کاهش خوردگی و نقطه انجماد و... تکمیل می‌گردد و در استانداردهای بین‌المللی به نام JP_۴ و ATK معروف است.

گاز مایع: گاز مایع مخلوطی است از پروپان و بوتان نرمال که در اثر شرایط محیط و مصرف، نسبت حجمی این دو ماده در مخلوط تغییر می‌یابد و در تحت فشاری حدود ۱۰۰ تا ۱۱۰ پوند بر اینچ مربع، به صورت مایع درمی‌آید.

مشترک گاز: عبارت از شخص حقیقی یا حقوقی است که طبق روش پذیرش متقاضیان گاز، پس از تحویل مدارک مورد نظر و پرداخت حقوق و هزینه‌های متعلقه، مشخصات او در دفتر پذیرش اشتراک ثبت شده و شماره اشتراک به وی اختصاص یافته باشد.

مصرف کننده‌ی گاز: به مشترکانی اطلاق می‌شود که جریان گاز آن‌ها پس از طی مراحل اشتراک‌پذیری، راه‌اندازی شده باشد.

انشعاب گاز: به خطوطی که برای ارسال گاز از خطوط انتقال، خطوط تغذیه و شبکه تا ایستگاه

دارند. به همین جهت، نفت خام از نظر ویژگی‌های فیزیکی و شیمیایی بسیار متغیر است.

نفت سفید: نفت سفید برشی از نفت خام و متشکل از سه نوع هیدروکربورپارافینی، نفتینی و آروماتیکی می‌باشد. این فرآورده به عنوان سوخت گرمایشی و سوخت مراکز حرارتی به کار می‌رود و یکی از مواد اصلی تشکیل دهنده‌ی سوخت جت است.

نفت کوره: نفت کوره از بازمانده‌ی تقطیر نفت خام در برج‌های تقطیر پالایشگاه به دست می‌آید. این فرآورده به سبب دارا بودن هیدروکربورهای سنگین، به آسانی نمی‌سوزد و یکی از سوخت‌های عمده‌ی کشتی‌ها و واحدهای بزرگ صنعتی از جمله نیروگاه‌های برق به شمار می‌رود.

نفت گاز: نفت گاز فرآورده‌ای است که بعد از برش نفت سفید به دست می‌آید و به عنوان سوخت ماشین‌آلات کشاورزی و صنعتی و سوخت تعدادی از وسایل نقلیه‌ی عمومی و تأسیسات حرارتی به کار می‌رود.

بنزین موتور: بنزین موتور آمیزه‌ای است از هیدروکربورهای به طور عمده حلقوی و ایزومره با نسبت‌های متفاوت که برای افزایش درجه‌ی آرام‌سوزی آن، برخی از ترکیبات آلی به آن اضافه می‌شود.

تا پایان سال ۱۳۹۱ تعداد ۳۴ شهر از ۴۲ شهر استان و تعداد ۳۰۹ روستا از حدود ۲۹۰۰ روستای استان گازرسانی شده‌اند که شامل حدود ۳۰۱ هزار انشعاب تجاری و خانگی و ۶۴۵ انشعاب صنعتی می‌باشند.

در سال ۱۳۹۱ بیش از ۶۲۲ هزار مشترک انشعابات گاز استان حدود ۴۰۶۸ میلیون متر مکعب گاز مصرف کرده‌اند. میانگین مصرف هر مشترک (شامل تجاری، خانگی و صنعتی) در استان در سال ۱۳۹۱ حدود ۷۰۰۰ متر مکعب می‌باشد که در کل حدود ۳ درصد مصرف گاز کل کشور به استان آذربایجان غربی اختصاص یافته است.

اختصاصی مشترک نصب می‌شود، انشعاب گاز اطلاق می‌گردد.

گزیده اطلاعات

در سال ۱۳۹۱ برابر گزارش شرکت‌های ملی پخش فرآورده‌های نفتی استان که شامل مناطق ارومیه و میاندوآب می‌باشد مصرف بنزین در استان با افزایش ۶/۴ درصدی نسبت به سال قبل حدود ۷۰۱/۵ میلیون لیتر بوده که حدود ۳/۵ درصد مصرف بنزین کل کشور بوده است.

در سال ۱۳۹۱ تعداد جایگاه‌های فروش مواد سوختی ۱۵۳ بوده که نسبت به سال ۱۳۹۰، ۶ درصد افزایش داشته است.

۶-۱- مصرف انواع فرآورده‌های نفتی در استان

(هزار لیتر)

نفت سفید	بنزین	سوخت هواپیما	گاز مایع (تن)	سال و شهرستان
۹۴۱۴۴۶	۳۷۴۰۲۶	۳۸۲۱	۶۰۲۹۳۱۳۷۵
۹۵۶۵۰۶	۵۹۵۷۸۲	۴۷۴۸	۷۱۵۲۵۱۳۸۰
۱۰۰۳۰۷۱	۱۰۴۸۳۴۵	۵۵۰۳	۸۳۷۶۹۱۳۸۵
۱۰۱۸۰۶۰	۸۸۰۲۹۱	۶۲۸۳	۸۷۹۲۱۱۳۸۷
۷۶۹۷۶۹	۷۸۶۲۶۹	۶۶۶۶	۹۴۳۹۴۱۳۸۸
۷۹۵۸۳۵	۶۸۳۶۵۳	۳۳۶۵	۱۷۶۰۹۹۱۳۸۹
۷۲۸۱۱۴	۶۵۸۷۸۶	۶۷۰۷	۹۸۸۲۹۱۳۹۰
۶۷۵۵۰۱	۷۰۱۴۷۷	۰	۹۷۱۸۰۱۳۹۱
۱۷۶۵۴۵	۲۷۹۹۸۸	⊖	۳۴۳۱۷ارومیه
۱۹۸۷۸	۱۳۵۶۱	۰	۳۲۴۱اشنویه
۳۷۴۶۸	۴۱۲۸۸	۰	۷۴۹۱بوکان
۱۷۳۳۶	۵۵۳۷	۰پلدشت
۳۵۱۶۴	۲۲۸۲۸	۰	۳۷۵۴پیرانشهر
۴۵۰۳۳	۱۲۶۳۲	۰	۲۷۰۲تکاب
۱۹۲۲۰	۶۹۸۰	۰	۱۲۷۸چالدران
۸۶۶۱	۱۲۱۰۷	۰	۱۹۱۶چاپاره
۵۸۶۷۳	۶۳۵۶۴	۰	۷۵۷۱خوی
۴۴۵۷۱	۲۴۸۳۸	۰	۴۸۶۲سردشت
۳۶۸۲۴	۳۶۹۲۶	۰	۳۶۲۳سلماس
۲۷۴۸۳	۱۸۲۳۶	۰	۳۱۸۱شاهین‌دژ
۱۵۳۸۰	۷۲۷۶	۰	۱۷۰۶شوط
۲۰۶۷۸	۲۴۳۱۹	۰	۳۷۵۷ماکو
۳۹۹۷۷	۴۴۳۱۲	۰	۸۰۱۴مهاباد
۵۳۷۱۶	۵۶۸۲۴	۰	۴۶۳۶میان‌دوآب
۱۸۸۹۴	۳۰۲۶۱	۰	۵۱۳۱نقده

۶-۱- مصرف انواع فرآورده‌های نفتی در استان (دنباله)

(هزار لیتر)

سایر فرآورده‌ها	قییر ^(۱)	روغنهای موتور صنعتی ^(۱)	CNG (متر مکعب)	نفت کوره	نفت گاز	سال و شهرستان
•	۳۳۰۰۰	۱۲۴۰۰	...	۲۵۰۱۵۹	۱۰۵۷۹۴۰۱۳۷۵
•	۲۷۵۰۰	۱۱۳۰۰	...	۳۱۳۷۰۷	۱۰۷۷۱۳۳۱۳۸۰
•	•	•	...	۳۶۹۰۸۸	۱۱۵۲۰۵۱۱۳۸۵
•	•	•	...	۳۵۳۱۴۸	۱۵۰۷۲۱۲۱۳۸۷
•	•	•	...	۳۴۹۶۳۰	۱۲۱۳۸۵۷۱۳۸۸
•	•	•	...	۳۵۵۷۹۲	۱۳۳۳۷۵۰۱۳۸۹
•	•	•	...	۳۷۳۱۱۲	۹۱۶۲۴۸۱۳۹۰
۱۲۹۷۸۰	•	•	...	۳۲۸۲۵۷	۸۱۰۴۴۰۱۳۹۱
•	•	•	۳۸۶۶۶۹۰۳۵	۱۲۸۲۲۰	۲۳۹۲۰۵ارومیه
•	•	•	۱۳۷۴۰۴۱۹۴	۳۴۵۸	۱۹۵۷۹اشنویه
•	•	•	۸۰۵۶۸۶۶	۶۷۰۲۸	۵۶۷۵۰بوکان
•	•	•	۲۳۳۷۳۳۳۲	۲۶	۶۱۹۴پلدشت
•	•	•	۴۲۷۲۶۳۰	۲۶۷۸	۴۱۹۷۳پیرانشهر
•	•	•	۱۰۲۰۵۸۴۲	۲۷۳۰	۲۰۴۰۴تکاب
•	•	•	۶۵۷۵۶۳۱	•	۷۵۷۴چالدران
•	•	•	۳۸۱۲۴۷۰	۵۹۸	۱۹۳۵۷چاپیاره
•	•	•	۹۰۹۹۴۴۵	۷۴۲۰۰	۸۹۹۸۳خوی
•	•	•	۵۱۵۶۰۰۱۹	۷۰۲	۲۶۶۲۶سردشت
•	•	•	۷۳۱۴۴۵۳	۸۶۰۶	۴۱۵۹۴سلماس
•	•	•	۱۸۹۹۹۷۱۰	۲۴۷۰	۱۷۸۰۱شاهین‌دژ
•	•	•	۸۵۷۵۶۱۵	۲۴۴۱	۱۴۱۹۰شوط
•	•	•	۸۲۴۹۸۳۲	۲۰۴	۴۸۴۴۰ماکو
•	•	•	۱۶۹۲۲۹۷۷	۷۹۳۰	۵۵۶۴۷مهاباد
•	•	•	۲۸۶۹۷۱۸۱	۶۸۳۸	۵۸۲۷۲میاندوآب
•	•	•	۲۷۸۸۳۰۹۸	۲۰۱۲۹	۴۶۸۵۱نقده
•	•	•	۱۵۶۶۵۷۴۰			

(۱) از سال ۱۳۸۴ به بعد به بخش خصوصی واگذار شده است.
 مأخذ- شرکت ملی پخش فرآورده‌های نفتی، منطقه ارومیه و منطقه میاندوآب.

۶-۲- تعداد مخازن و جایگاه‌های فروش مواد سوختی در استان

تعداد جایگاه			مخازن مواد سوختی		سال و شهرستان
خصوصی	دولتی	جمع	ظرفیت (هزار لیتر)	تعداد	
۵۹	۱۰	۶۹	۲۱۳۵۰	۹۱۷۱۳۷۵
۷۴	۱۱	۸۵	۲۶۹۶۲	۹۸۳۱۳۸۰
۸۱	۹	۹۰	۳۸۶۲۹	۱۷۷۴۱۳۸۵
۸۶	۴۷	۵۵	۱۴۰۱۵	۳۱۴۱۳۸۷
۱۰۱	۱۰	۱۱۱	۲۹۱۹۸	۷۶۳ ۱۳۸۸
۱۲۲	۹	۱۴۰	۳۴۶۴۸	۹۶۸۱۳۸۹
۱۳۷	۸	۱۴۵	۳۰۹۴۰۶	۷۱۳۱۳۹۰
۱۴۳	۱۰	۱۵۳	۱۱۲۶۹۷۱۷	۴۰۹ ۱۳۹۱
۴۳	۳	۴۶	۶۰۰۰۰۰	۱۳۰ارومیه
۲	۰	۲	۳۷۴۰۰۰	۹اشنویه
۱۲	۰	۱۲	۱۰۰۷	۲۱بوکان
۱	۰	۱	۱۸۰۰۰۰	۴پلدشت
۸	۰	۸	۱۴۶۵	۲۵پیرانشهر
۵	۰	۵	۵۸۴	۱۲تکاب
۲	۰	۲	۴۰۰۰۰۰	۸چالدران
۳	۰	۳	۵۷۰۰۰۰	۱۴چاپیاره
۹	۱	۱۰	۱۵۰۰۰۰۰	۳۳خوی
۹	۰	۹	۸۲۸	۱۷سردشت
۵	۰	۵	۹۰۰۰۰۰	۱۹سلماس
۶	۰	۶	۷۶۳	۱۳شاهین‌دژ
۱	۰	۱	۱۹۲۰۰۰	۴شوط
۳	۴	۷	۱۱۴۵۰۰۰	۲۵ماکو
۹	۱	۱۰	۹۲۵	۱۳مهاباد
۱۷	۱	۱۸	۱۸۱۲	۴۱میاندوآب
۸	۰	۸	۱۴۰۳	۲۱نقده

۲-۶- تعداد مخازن و جایگاه‌های فروش مواد سوختی در استان (دنباله)

تعداد شعب فروش نفت	تعداد پمپ					سال و شهرستان
	LPG	CNG	نفت گاز	نفت سفید	بنزین	
۸۹۸	۲۳۲	۷۸	۲۱۵ ۱۳۷۵
۱۰۳۷	۱۰۰	۲۶۸	۲۵۵ ۱۳۸۰
۹۱۱	۲۲۴	۲۳	۳۲۶ ۱۳۸۵
۹۳۹	۲۱۷	۳۳	۳۵۳ ۱۳۸۷
۷۴۷	۲۱۶	۹	۴۳۹ ۱۳۸۸
۸۰۳	۴۶۱	۲۹۷	۴۶۶ ^(۱) ۱۳۸۹
۷۶۴	۳۴۵	۳۴	۷۰۱ ۱۳۹۰
۷۵۶	۴	۳۱۷	۲۶۳	۳۶	۵۳۶ ۱۳۹۱
۱۶۷	۴	۱۰۷	۸۹	۱۲	۲۴۷ ارومیه
۱۶	۰	۶	۶	۰	۶ اشنویه
۳۱	۰	۲۸	۱۴	۲	۲۰ بوکان
۳۹	۰	۴	۲	۱	۲ پلدشت
۲۵	۰	۱۶	۱۶	۲	۲۵ پیرانشهر
۲۵	۰	۱۲	۵	۰	۶ تکاب
۳۸	۰	۴	۴	۱	۵ چالدران
۳۰	۰	۷	۶	۱	۱۰ چایپاره
۸۸	۰	۳۴	۲۱	۴	۳۳ خوی
۱۶	۰	۱۸	۹	۲	۱۳ سردشت
۵۲	۰	۱۸	۱۵	۳	۲۹ سلماس
۳۵	۰	۱۶	۱۱	۰	۱۴ شاهین‌دژ
۲۹	۰	۵	۲	۱	۲ شوط
۳۵	۰	۱۰	۲۴	۳	۲۵ ماکو
۳۳	۰	۴۲	۸	۰	۲۷ مهاباد
۶۱	۰	۳۶	۱۹	۳	۵۲ میاندوآب
۳۶	۰	۲۴	۱۲	۱	۲۰ نقده

(۱) افزایش به دلیل حذف محدودیت برای اخذ مجوز ایجاد جایگاه‌های فروش مواد سوختی در این سال می‌باشد.

مأخذ- شرکت ملی پخش فرآورده‌های نفتی، منطقه ارومیه و منطقه میاندوآب.

۳-۶- تعداد شهرها و روستاهای گاز رسانی شده، تعداد انواع انشعاب، تعداد مصرف کننده و مقدار مصرف گاز طبیعی در استان

سال و شهرستان	تعداد شهرهای گازرسانی شده	تعداد روستاهای گازرسانی شده	تعداد انشعاب	
			جمع	خانگی - تجاری
صنعتی				
.....۱۳۷۵	۳	۰	۱۱۸۹۷	۰
..... ۱۳۸۰	۱۱	۰	۶۳۱۴۹	۷
.....۱۳۸۵	۲۳	۵۳	۱۹۵۷۹۱	۱۴۲
..... ۱۳۸۷	۳۰	۱۱۳	۲۲۸۰۹۳	۳۰۱
..... ۱۳۸۸	۳۲	۱۳۳	۲۵۲۶۳۰	۴۵۰
.....۱۳۸۹	۳۳	۲۰۳	۲۶۸۸۱۲	۴۴۰
.....۱۳۹۰	۳۴	۲۴۶	۲۸۴۸۷۱	۵۳۹
..... ۱۳۹۱	۳۴	۳۰۹	۳۰۱۱۹۵	۶۴۵
.....ارومیه	۳	۱۰۶	۹۷۳۴۴	۱۴۹
.....اشنویه	۲	۹	۵۵۲۵	۶
.....بوکان	۲	۱۲	۲۰۷۳۵	۳۰
.....پلدشت	۲	۴	۳۰۳۴	۴
.....پیرانشهر	۲	۹	۹۹۴۳	۲۳
.....تکاب	۱	۴	۶۶۸۷	۴
.....چالدران	۱	۰	۲۷۷۶	۲
.....چاپاره	۱	۱۶	۵۹۳۳	۴
.....خوی	۴	۴۲	۳۶۸۵۸	۳۶
.....سردشت	۲	۰	۶۲۴۵	۴۷
.....سلماس	۲	۳۱	۱۸۵۰۳	۶۸
.....شاهین دژ	۳	۴	۸۸۶۹	۱۲
.....شوط	۱	۶	۴۵۶۵	۲۷
.....ماکو	۲	۶	۹۵۸۱	۸۹
.....مهاباد	۱	۹	۱۹۸۱۱	۱۶
.....میاندوآب	۳	۳۲	۳۰۵۶۷	۱۲۳
.....نقده	۲	۱۹	۱۴۲۱۹	۵

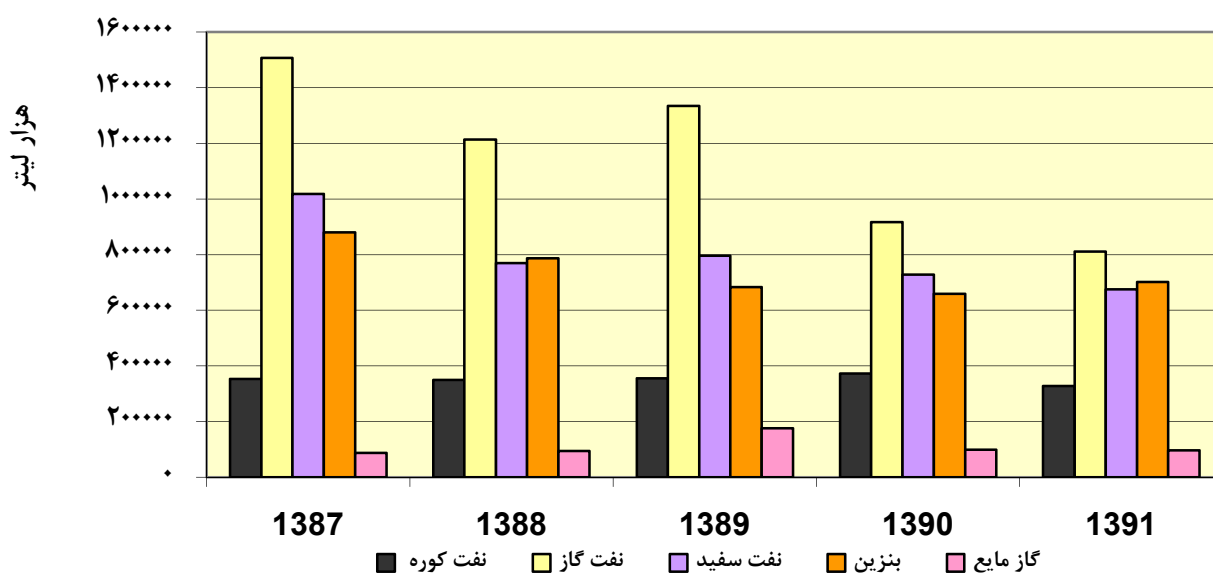
۳-۶- تعداد شهرها و روستاهای گاز رسانی شده، تعداد انواع انشعاب، تعداد مصرف کننده و مقدار مصرف گاز طبیعی در استان (دنباله)

مصرف گاز طبیعی (هزار متر مکعب)	تعداد مصرف کننده (مشترک)			سال و شهرستان
	صنعتی	خانگی و تجاری	جمع	
۳۶۴۶۰	۰	۱۱۱۰۰	۱۱۱۰۰۱۳۷۵
۶۹۵۴۱۰	۷	۸۶۸۴۴	۸۶۸۵۱۱۳۸۰
^(۱) ۲۱۱۳۶۴۵	۱۴۲	۳۲۸۶۰۳	۳۲۸۷۴۵۱۳۸۵
۲۸۲۰۳۰۵	۳۰۱	۴۱۹۷۶۹	۴۲۰۰۷۰۱۳۸۷
۳۱۳۹۰۳۲	۴۵۰	۴۷۱۰۵۱	۴۷۱۵۰۱۱۳۸۸
۳۵۲۴۹۴۹	۴۴۰	۵۱۸۰۱۷	۵۱۸۴۵۷۱۳۸۹
۴۰۰۲۶۷۸	۵۳۹	۵۷۱۵۹۷	۵۷۲۱۳۶۱۳۹۰
۴۰۶۷۹۹۶	۶۴۵	۶۲۱۴۰۷	۶۲۴۰۵۲۱۳۹۱
۱۸۲۸۵۹۸	۱۴۹	۲۰۰۶۵۴	۲۰۰۸۰۳ارومیه
۵۰۳۹۳	۶	۱۱۵۳۸	۱۱۵۴۴اشنویه
۱۸۲۱۳۰	۳۰	۴۷۸۸۲	۴۷۹۱۲بوکان
۱۹۲۴۸	۴	۴۷۳۲	۴۷۳۶پلدشت
۱۳۰۴۶۰	۲۳	۲۰۰۸۲	۲۰۱۰۵پیرانشهر
۵۲۵۹۴	۴	۱۴۰۱۹	۱۴۰۲۳تکاب
۲۴۳۲۰	۲	۵۰۸۲	۵۰۸۴چالدران
۴۵۵۱۵	۴	۱۰۶۲۵	۱۰۶۲۹چاپاره
۷۲۵۸۹۱	۳۶	۷۴۷۱۴	۷۴۷۵۰خوی
۵۷۱۳۲	۴۷	۱۴۴۴۱	۱۴۴۸۸سردشت
۱۶۳۸۸۸	۶۸	۳۸۳۱۱	۳۸۳۷۹سلماس
۵۹۴۳۵	۱۲	۱۷۱۹۶	۱۷۲۰۸شاهین دژ
۳۳۰۶۹	۲۷	۸۲۵۲	۸۲۷۹شوط
۸۳۸۴۰	۸۹	۲۰۰۳۲	۲۰۱۲۱ماکو
۱۹۵۳۶۵	۱۶	۴۹۳۹۰	۴۹۴۰۶مهاباد
۳۰۲۴۷۲	۱۲۳	۵۳۷۵۲	۵۳۸۷۵میاندوآب
۱۱۳۶۴۶	۵	۳۰۷۰۵	۳۰۷۱۰نقده

(۱) جمع کل مصارف سال ۸۴، ۸۵، ۸۶ شامل مصارف خانگی / تجاری، صنعتی و نیروگاهی می باشد.

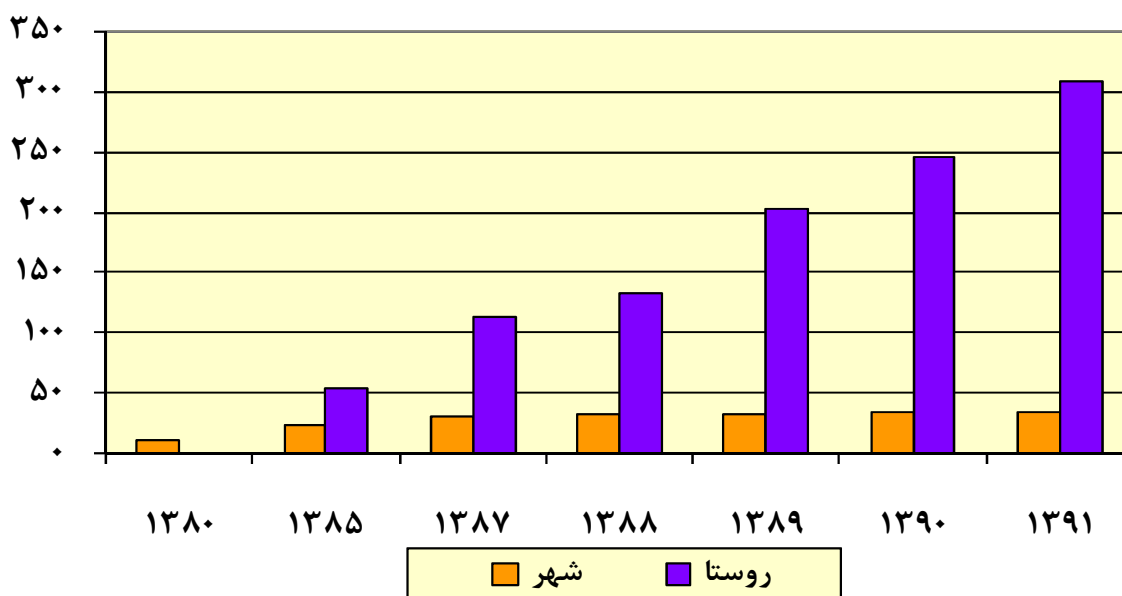
مأخذ- شرکت گاز استان آذربایجان غربی.

۶-۱- مصرف برخی از فرآورده‌های نفتی در استان

مبنا: جدول ۶-۱

۶-۲- تعداد شهرها و روستاهای گازرسانی شده استان بر حسب سال

مبنا: جدول ۶-۳